

FOLK OG LAND

Herr Kristian Skare
Tåsenvn. 79
Dilløval-Hasseløy.

Ærens bud

Av

Erling Bjørnson

Det er mulig det tilhører den høye alder disse enetaler man fører med seg selv, disse gjentatte tanker man aldri blir kvitt. Selv om man lever det lykkeligste liv, i sunnhet og arbeide med en kjær hustru og besøk av barnebarn og enkelte gamle venner, befries man ikke fra sin fortid.

Det som stadig vender tilbake er ikke de «offentlige dommer» makthaverne gjennom svik av grunnlov og norsk lynne fikk i stand for å kunne sette skjenselen i sving. Men det er at disse «dommer» har større verdi enn det kjennskap mennesket skulle ha til ens ferd. At propaganda og skremsler skulle evne å fjerne en «gentlemans selvfølgelige plikt». Å rope ut over verden, at landssvik er han ikke, det viser hans ferd, hans kjærlighet til land og slekt. Det er den gemeneste løgn og tilsier plikten og æren meg å protestere.

Hvor mange av slekt og venner har vist gentlemanens plikt og ære?

Slektene skulle være den første. Ingen skulle bedre kjenne oss, oppfødt så å si i samme vugge, i samme ånd og livssyn. Aldri føles kulde kaldere enn der varme var ventet. Vårt hjerte snører seg sammen. Vennene går rolig til sin gjerning. Den hånd som engang ga og fikk, er lukket. Der vi engang trodde hjelp skulle ytes i nødens stund, står den nakne gentleman tilbake, bak de brystne illusjoner.

Organisasjonene — som bonde tenker jeg på Bondelaget, — bondepartiet — der alle «dømte» bønder har arbeidet trofast med fra den første tid. Man-

(Forts. side 8)

Angiveri og angstbiteri

Hvem var de skyldige?

Alle NS-folk skulle dømmes for angiveri. Det var åpenbart parolen da rettsforfølgelsen mot dem ble satt i sving. Og mange ble dømt. Ungdom og oldinger, skolepiker og eldgamle kårkoner, alle fikk de stempet om angiveri. Det kunne skorte sørgelig på beviser, det var så, men slikt kunne ordnes. Retten antar — retten går ut fra — retten regner med at tiltalte også er skyldig, o.s.v. De mest stupide og latterlige påstander og begrunnelser kunne brukes, men alle ble dømt.

Hvorfor skulle alle NS-folk dømmes for angiveri? De skulle jo holdes utenfor under okkupasjonen. Det var streng parole om det. Ingen god patriot måtte omgås eller tale med NS-folk, uten for å spionere på dem eller be om hjelp, aldri meddele dem noe om det som forelå. Det var stort forrederi. De skulle holdes utenfor, isoleres. De måtte aldri få vite noe om det som foregikk. Denne parole ble stadig innskjerpet og håndhevet, og NS var utenfor og visste minst av alle om det som skjedde bak de nedrullede gardiner.

Men det visste tyskerne. De var orientert til det fantastiske og i detaljer om alt. Meget av det som senere ble oppskrytt som patriotiske heltegjerninger og genial motstandsbevegelse foregikk med tyskernes fulle vitende og vilje, ja, ofte ledet av dem. Og det var såvisst ikke NS som var med på det, eller fra den kant de hadde sine opplysninger.

Å nei, de hadde langt mere velorienterte kilder å øse av. Daglig ble gode nordmenn innkalt til forhør eller samtaler i vidt forskjellige anliggender. Det var forretninger, transport, byggearbeider, handel og vandel av alle

slags, og det manglet ikke på at de gode nordmenn ga opplysninger om alt mulig, stundom uforvarende, men mest for å tekkes okkupasjonsmakten, oppnå fordeler i forretninger, slå ut konkurrenter eller sikre seg selv en gunstig innstilling hos herrefolket.

Kvinnene i okkupasjonsstiden er et kapittel for seg, vel verd et grundig studium. Ikke engang den villeste fantasi eller fanatiker våger å påstå at tyskernes mange venninner og mer eller mindre hemmelige damebekjentskaper under okkupasjonen særlig var NS, Nei, der var da den senere store patriotisme rikelig representert. Og hva kunne ikke de meddele sine venner i stille stunder eller løftet stemning om det som foregikk eller forberedtes. Nedskriveren av dette har en praktfull krans av skjønne historier i den sektor, med navn og fullt tilbehør. Værsgod, snakk om angiveri.

Men la dette fare foreløbig. Tyskerne var iallfall grundig orientert om alt. Og manglet de noe, så kom forhørene, fengslene og konsentrasjonsleirene til å utfylle hullene fullstendig. Hvor stor prosent av patriotene tror De holdt tett under forhørene? Den prosent var så liten, så mikroskopisk, at De vil ikke tro det. De aller fleste la alle kort på bordet og fortalte alt de visste nesten med en gang for å unngå videre bråk, arrestasjon eller evt. strengt forhør — en ting de hadde hørt forskrekkelige ting om og som de derfor fryktet verre enn pesten. Nei, da heller fortelle løst og fast om alt det de visste, særlig om sine medmennesker. Det var bare gode nordmenn.

Og når de kom ut igjen fra forhørene eller en tids opp-

(Forts. side 8)

Hvem skal rømme fra Norge?

Av Alexander Lange

Meningsbrytningen mellom generalene Dahl og Lindbæck-Larsen om evakuering av visse landsdeler ved krigsutbrudd satte nok litt støkk i den blåøyde Ola... Ingen som søker å orientere seg i samtidens problemer bør overse den uavhengige jøde Arthur Koestler. I boken «The age of Longing», lengselens tid, — forteller Koestler blant annet om en amerikansk oberst i Paris, som sysler med en bestemt sektor av NATOs virksomhet —: Å sette opp en ikke lang liste over de prominente franskmenn, som ikke skal dele sitt folks skjebne ved en eventuell besettelse. Og derfor skal evakueres.

På samme måte som den norske kongemakt og regjering — ved britisk forsorg — rømte fra Tromsø 7. juni 1940 — mot kronprins Olavs votum i statsråd og mot 6. divisjons innstilling, visstnok ført i pennen av nåværende generalmajor Lindbæck-Larsen? (Se general Fleischers etterlatte papirer).

Enkelte oppmerksomme avislesere er jo blitt informert om at det norske folk vil bli forlatt av sine ledere, med påbud om undergrunnsvirksomhet, etter at industri- og andre livbergingsmuligheter er blitt systematisk ødelagt — etter forut lagte planer, innenfor sektoren «sivilforsvar» — mirabile dictu.

Det tyder på en effektiv regi av den evakueringsberedte prominens, når OLA i dagspressen ikke får luft for sitt raseri ved tanken på at han av sine ledere atter skal lates ene med en okkupasjonsproblemer! Han er i full overensstemmelse med nasjonale talsmenn for vår forsømte marine og med visse andre nordmenn — når han ikke

tror det minste på et faglig forsvarlig og regulært forsvar av hele Norge! Han ser mer eller mindre klart at Norge kanskje føres inn i en krig — uten tilførsler og kanskje uten den strikte overholdelse av folkerettens regler som stort sett dog hersket her under dne tyske okkupasjon. Bortsett fra visse mislykkede forsøk på å ensrette Ola politisk. Det har først lyktes etter «frigjøringen». (Ved de sanne demokrater).

Norge sluttet seg til NATO — blant annet for å slippe anstrengelsen med nasjonal holdning og med å forsvare seg selv! Men Norge vil for tiden ikke forsvares av sin forbundsfelle Tyskland. Sovjetunionen — en av Norges befriere i den annen verdenskrig — ansees øyensynlig på forhånd som angriper av sine fhv. «allierte»: Hambro, Torp & Co... Norge skal «forsvares av England og f. eks. Danmark, akkja. — Amerikanske offiserer deltar her hjemme bl. a. i selskapslivet — som er hektisk — men baser skal etter sigende ikke stilles til rådighet før etter kl. 12.

At Norges prominente skal evakueres, er kunngjort. Man har jo stelt det slik at flukt er naturlig for folk som aldri har kjempet i regulær krig, og som er vant til å ha det komfortabelt.

HVEM skal rømme i følge planen?

Oslo, 22. november 1954.

Til abonnentene

Hvis De før eller siden ikke skulle få avisen i posten, bes De underrette ekspedisjonen omgående.

FOLK OG LAND
Klerschowsgt. 5, Oslo.

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør

Finn Brun Knudsen.

Telefon 55 76 56.

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5, Oslo — Tlf. 37 76 96

Dr. Bräuer

Den nyvalgte formann i Det norske Studentersamfund har kunngjort at han har invitert dr. Bräuer, Tysklands sendemann i Norge i 1940, til Norge for å holde foredrag.

Som ventet utløste dette et skred av protester, og praktisk talt hele den norske presse har tatt avstand fra denne invitasjon på lederplass. Det er de mest forskjellige argumenter som brukes — til og med at det er en fornærmelse mot Kongen.

Sverre Hartmann, den nye formann i Studentersamfundet, er kjent for sine artikler om forholdene under krigen. De opplysninger han har gitt i disse artiklene har ikke alltid passet inn i den autoriserte oppfatning av hva som foregikk under krigen, men har allikevel ikke skapt noe røre — merkelig nok.

At han inviterer dr. Bräuer ser vi som en fortsettelse på hans skribentvirksomhet. Vi har oppfattet det som at han vil til bunns i mange av de tilslørte og fortiede ting som foregikk, og vi mener som Sverre Hartmann, at dr. Bräuer nok kan ha interessante ting å fortelle. Kan hende ikke nye ting. Men han kan kanskje kaste nytt lys over hendelsene.

10 år etter okkupasjonens slutt — femten år etter dens begynnelse i 1940 burde vi ha kommet så langt at det som foregikk den gang skulle kunne belyses uten at sinnene kom i opprør. Som en av hovedaktørene den gang er dr. Bräuer den rette mann til å innlede en slik belysning — og dette burde det norske folk innse. Men pressen bestemmer hva det norske folk skal mene — og det er nå en gang knesatt et prinsipp her i landet at alt skal tilhylles, forties, fortelles på en annen måte — og det gjør pressen. Men hvem er det som gir pressen parolen om å stoppe Sverre Hartmanns invitasjon? Jo — det er de folk som har noe å skjule, de som er redde for at historien skal skrives riktig, de som har skrytt av sin nasjonale innsats, men ingen innsats har gjort.

Dessverre er det slik at dr. Bräuer ikke kommer. Det spørger sentralpasskontoret for. Folket har jo sagt sin mening. Han er ikke ønsket.

Vi skriver historien

Som våre lesere har sett har vi i den senere tid hatt en rekke artikler om hendelsene fra 1932 og fremover. Vi begynte med den store Quislingsaken i 1932, som vi mener kan danne et grunnlag for en utredning av hendelsene frem til okkupasjonens slutt, og vi vil etter hvert fortsette med sitater fra aviser og offentlige dokumenter, gjengi stoff fra den rikholdige memoarlitteraturen som er kommet ut (riktignok på vår egen måte) og gjenfortelle og belyse diverse episoder og hendelser som illustrerer hvordan sakene fortonet seg den gang de var aktuelle og ikke var blitt endret av hensiktsmessighetshensyn eller av erindringsforskyvninger.

Dette er opplegget til den historie vi akter å skrive. Men det pretenderer ikke å være den endelige og riktige hendelsesreportasje. Til dette trenger vi assistanse og derfor ber vi våre lesere være med i arbeidet slik at sluttresultatet kan bli en objektiv fremstilling om hva som foregikk og som burde kunne godtas av alle parter.

Artiklene vil ikke bli nummerert, men datert, slik at nye

Mann-jamning

I Jæren og Sandnes Avis finner vi under ovenstående tittel følgende innlegg og svar fra redaktør Fanebust:

Trygve Widt synes det er «dobbelts forsmædelig» at Churchill ennå ikke har fått fredsprisen. Andre har fått prisen på langt svakere grunnlag, hevder han.

Hitler kjempa og for freden, påsto han sjølv. Men han tapte krigen — og dermed kandidaturet til fredsprisen.

Churchill som sa han ville alliere seg, om så med Djevelen, for å vinne krigen, — tok erkefienden Stalin som våpenbror. Og dei vann krigen — og «freden». Ein fred som gjorde 11—12 millioner menneske heimlause og brødlause.

Eller kanskje det er i takksend for at England førte krigen inn over vårt land, at me nå vil gjeva Churchill denne prisen?

I Afrika ser me lett skilnaden på fruktene etter den rettkomne Nobelprisvinnaren — Schweitzer og krigaren Churchill. Schweitzer arbeider under mottoet «Ærefrykt for livet». Churchill under mottoet: «Ti svarte for ein kvit».

Er det vanskeleg å sjå skilnaden? K. F.

*

Du gløymer visst at Churchill utmerkte seg i boerkrigen, og at det var der dei fann opp konsentrasjonsleirane? Det er nokre poeng det og.

Elles må me vera så sjele glade for den samstemmige hyldest Schweitzer fekk i Oslo. Og heldigvis at han er ein eldre mann og held seg i urskogen. Hadde han vore norsk 20-åring i dag, ville han fenge 18 månar tvangsarbeid for ærefrykta si.

*

Ein annan lesar spør kvifor Nehru ikkje kan få fredsprisen? Men når ikkje læraren hans — Gandhi — var kvalifisert, så kan vel ikkje eleven vera det? — Begge dei to karane kjem elles i samme kasus som Garborg då han ikkje kunne få Nobelprisen i litteratur. Han skreiv ikkje så gode bøker som Churchill.

T. F.

ting kan innlemmes på sin rette plass for dem som samler på dette stoffet.

Vi ønsker våre lesere vel møtt til et samarbeid og kan love at det skal bli spennende og intertssant lesning — ikke helt uten pussige og avslørende ting.

Sir Winston

I et oppsett i Folk og Land nr. 36 om Sir Winston Churchill avsluttet jeg med å si: «Men også for ham kommer en avregningens dag, — selv om han om kort tid fyller 80 år.»

Avregningen er allerede på trappene. Det har Churchill sørget for selv. I dag er hele England i opprør over hans flåserier, og det til tross for hele imperiets planlagte festligheter for ham på 80-års dagen.

Det er enkeltes vanskjebne å overleve seg selv, slik at de i sin senile snakkesalighet avdekker en mentalitet bakom den ytre fasade som både forbauser og forferder en godtroende og intetanende almenhet. Sir Winston — «Old Winnie» — er et markant offer for denne skjebne.

Åpenbart har han hatt tunge stunder ved å konstatere hva hans selvoppskrytte «ledelse» har ført ikke bare hans eget land, men den hele verden opp i. Han har ant at hans prestisje ville komme i en ubehagelig klemme for historiens domstol.

Noe måtte gjøres! Og så prøver «helten» fra bl. a. Teheran, Yalta, Casablanca og Potsdam — den som med uforsonlig hat valset både det militære og sivile Tyskland over ende, og som bevisst og effektivt lå en stor del av Vest-Europa åpent for Sovjet-Samveldet — ja, nå prøver han å berge seg unna historiens dom og inn under øyeblikkets folkedom ved å berette eventyr!

Selvfølgelig var det, sier Sir Winston, min mening å sette de tyske armeer inn så sant det forelå risiko for en russisk aggresjon mot vest! Av den grunn påbød jeg omhyggelig lagring av de tyske våpen!

Tenk det, Hedda! Etter å ha gjort Tyskland til en rykende branntomt — etter å ha blåst ut millioner tyske liv ved «bombeflåter» og etter å ha sloppet Den Røde Armé inn

i Europas hjerte — ja, så var det bare for ham «å sette tyske armeer inn»! Han — Sir Winston Churchill — kjente sitt ansvar for Europas skjebne! Og i avgjørelsens stund handlet han deretter. Selvfølgelig! Sier han selv.

Det er det faktiske som teller, Sir Winston! Det faktiske og de foreliggende resultater. Det nytter lite å søke å løpe fra ansvaret ved å fortelle eventyr for store og små barn. Krukken går så lenge til vanns at den kommer hankeløs hjem igjen! Det har i sannhet også den gode Churchill gjort. Og nå har endelig også hans egne landsmenn fått øynene opp for det.

Nedgangen har begynt. Den ubønnhørlige Nemesis har tatt ledelsen. Og «skytsengelen» Sir Winston Churchill vil alt i levende live oppnå å se sine vinger stekket og at laurbærkransen om hans hode, raskere enn man kunne ha håpet, antar falskhetens visen-gule farge.

«Man kan narre alle mennesker i noen tid, man kan narre noen for alle tider, men — man narrer ikke alle bestandig!»

H. G.

Siste frist for innlevering av jule- og nyttårsønsker er 8. desember.

Prisen er kr. 10.-

Vi minner om kontingenten for 1955
Bruk giro-kortet som fulgte med forrige nummer

Et nøytralt Norges forsvar

SJØHJEMMEVERN

Av marinekaptein Graff av Øhr

Norges kyst er lang og utsatt. Store strekninger er den tynt befolket, og det er lett å smette seg bort for fartøyer som er ute i krigersk erende. Vaktholdet vårt — marinen — er skrøpelig og er den store sorg for det opprustede Norge.

Fra tid til annen kan man nå lese i pressen at der opprettes «sjøhjemmevern». Hundrevis av små fiskeskøyter med mannskap innrulleres i de vepnede styrker, og av marinen får de opplæring som gjør dem skikket til å føre en forsvarskrig på kysten.

Som et apropos til denne nydannning offentliggjør vi i dag et forslag av marinekaptein Graff av Øhr som går ut på en utbygging av et slikt sjøvern på en bredere og mere omfattende basis enn det som skjer her i landet i dag.

Forslaget har vært offentliggjort før krigen og vakte oppmerksomhet blant forsvarsinnstilte enkeltmenn, mens myndighetene som vanlig den gang ikke ofret planen en tanke.

Vi mener at forslaget kan ha meget for seg og kan danne grunnlaget for en fruktbar diskusjon om dette for Norges forsvar så prekære emne.

Artikkelen vil gå over to nummer.

Norge er ikke noe land. Det er bare et stykke hav som nordmenn kaller kyst. At det henger litt land ved kysten er riktig, såsom Østlandet, Troms og Finnmark. Men det er bare fordi det ikke er plass for alle nordmenn ved havet. Norge kalles av engelskmenn og tyskere Norway og Norwegen. Det er en riktigere betegnelse. Det er den egentlige beste vei til landet i nord. — Dette Norge er altså nærmest bare et hav. Det består av tre deler, kysten, skjærgården og fiskebankene. I vikingetiden ble havet kalt med det poetiske navn Rans Mark. Og havet er i dag fremdeles den mark nordmenn lever av og på og ved. Dette hav er et trygt og godt hjem for dem som forstår å håndtere det. Bare forsøk å komme dit en mørk tåket høstdag i storm. Bare nordmenn kan det. — De har dessuten et forsvar som heter slukkede fyrlykter, så da behøver de ikke hverken store flytende festninger eller hurtiggående fly til sitt forsvar. Men dette hav kan ligge smilende og blidt en solskinnsdag om våren eller om sommeren. Da kunne noen uvedkommende komme seg innenfor skjærgårdens 150 000 øyer og ha den lange fine skipsleden langs kysten som de kan ta fra oss. Vi har derfor noen små forsvarsforanstaltninger vi kan bruke for å verge oss mot at andre kan ta kysten, havet vårt fra oss.

1. Kystbatterier.

Hele kystens lengde fra Halden til Kirkenes er ca. 3400 kilometer. Å legge kanonbatterier så tett at intet skip i siktbart vær kan gå inn til kysten uten å være blitt beskutt må være målet. Det sies at dette virkelig var tilfelle i tyskernes tid. At det i så fall

kan bli mange slags skyts i fortene på kysten er så, men det spiller liten rolle, når bare besetningene som skal bruke kanonene er vel innøscert samt at de alltid kan være på plass ved kanonene på et øyeblikks varsel når det kreves. Et batteri kan da godt bestå av selv gamle munnladningskanoner. Det viktigste er at batteriet er lagt taktisk riktig, er innsprengt i fjell, at det ikke kan treffes av fiendtlig skipsskyts ute fra havet og at ammunisjonen er på plass.

2. Kanonbåter.

Kanonene bør være av 10 til 15 cm. kaliber montert ombord i flatbunnede båter som har propeller i begge ender, så kanonbåten kan gå så å si like inn i fjærestenene bak en holme eller et skjær, så den kan skyte over holmen eller skjæret mot målet. Holmen eller skjæret vil da være god beskyttelse mot artilleriskyts, så panser på siden av kanonbåten vil være unødvendig. Et lett panser på dekk kan dog i visse tilfeller være heldig, å ha for kanonbåten. Disse kanonbåtene kan brukes til å forsterke kystbatteri-ene med eller også til å dekke mellomrom mellom to kystforter.

3. Motortorpedobåter.

Disse velkjente angrepsvåpen bør vi ha så mange av, at de kan være oppsatt i flotiller. De må være på pletten til enhver tid. De må våke over kystens ferdslende både i fred og i krig. Flotiller på f. eks. 5 torpedobåter og en flotille for hvert kommandodistrikt, og av disse kommandodistrikter kunne det f. eks. være 10 stykker sønnenfor og 10 til 12 nordenfor Kristiansund N. Hele kysten kunne f. eks. dessuten være inndelt i 7 sjøvernsdistrikter bestyrte

av hver sin sjef med admirals grad. Hele kysten måtte bli avpatruljert av torpedobåter til enhver tid i fred og i krig. De må alltid være på ferde som et sjøpoliti, både ordenspoliti, trafikkpoliti, utrykningspoliti, overlosvesen og overtollvesen.

Ifølge Landsforeningen Norges Sjøforsvar nr. 7 Oslo 1937 hadde våre krigsskip under krigen 1914-1919 utført følgende tjenesteplikter under sin nøytralitetstjeneste:

385 praininger av fremmede krigsskip i norsk territorialfarvann.

17 priser med engelsk prisemannskap ombord ble led-saget inn til norsk interneringshavn.

592 eskorteringer av krigsførende makters handelsskip irtenskjærs både nordover og sørøver langs kysten fra de fikk landkjenning.

6655 konvoierte engelske, tyske, svenske og russiske handelsskip fra fritt hav inn til norsk farled innenskjærs eller fra innenskjærs farled ut til fritt hav.

1457 visitasjoner av bevopnede fremmede handelsskip som hadde norsk havn som bestemmelsessted.

5723 drivminer ble oppfisket i norsk territorialfarvann.

222 lik drivende i norsk territorialfarvann ble tatt vare på og besørget begravd.

4. Undervannsjagere.

Denne lille 60 tonns undervannsbåt som flyter på bare 3 m. dypt farvann, bør kunne bli Norges hovedvåpen i sjøkrig. Den smyer seg gjennom alle sund i skjærgården. Den kan ligge på lur bak et ness eller i en vik ved seilleden med sine 4 torpedoer manøvrert av 2 mann ombord. Ubåtjageren gjør neddykket 15 knop i de 5 timer de 2 mann ombord kan behøve å være usynlig i fart

Brev fra Pus i Kroken

Kjære F. og L. og lesekreten din.

Siste brevet mitt er det en stund siden dere fikk og det er mere enn noen kunne vente dersom dere husket noe av det som sto der. Men det var altså om den «spanske invasjonen i Mexico»

Akkurat nå er jeg kommet tilbake etter en sykkelturn til byen. Det var heller slitsomt — for føret var dårlig og biltrafikken stor: langt tog av militære transportbiler.

Mens jeg sitter her og venter på kveldsmaten har jeg slått kloa i en fillete bok som jeg ofte har tenkt på siden sist jeg skrev: Jeg visste at den skulle ligge inne på loftet her et sted.

Jeg leser. Mens radioens toner blir fjerne sneen faller tung og klam og høstgråheten blir til mørke, sviner alle omgivelser bort.

Frem av bokens blad stiger underlige bilder fra minnets dyp. Det er middelalder. Europa år 1241. Svartkledde munkes messer til sjelens frelse. Nisser og troll manes med ild og stål i stokk og stein. Salmer synges for å skade sjelens åndelige fiende djevelen hisset — politikken drives med snikmord og giftmord, med vold og med reve-streker for å skade kroppenes legemlige fiender her. — Det etes og drikkes meget. Pave og keiser diskuterer hvem av dem som er størst.

Da skjærer lynblikket fra

mot et mål ute i rom sjø. — Dens aksjonsradius når den kan gå i skvalpestilling er 1200 km. Det vil si at den kan gå den norske innenskjærs skipsled fra Halden til Bergen frem og tilbake uten å behøve å fylle på nytt drivstoff. I denne stilling kan den prestere å gå med en fart av 21 knop. Denne krigsskipstype er antagelig den for Norge mest effektive av alle hittil kjente krigsskipstyper. Den kan hurtig bygges ferdig på norske verksteder og derfor kunne leveres på kort tid i et tilstrekkelig stort antall til et effektivt forsvar av det nøytrale Norges kyst. De bør være torpedobåtenes faste følgesvenner, den ene opererende med sin hurtighet, den andre med sin usynlighet. Det kan være av interesse å nevne, at ubåtjageren, med de ovennevnte egenskaper er projektert av en norsk maskiningeniør i 1937.

5. Miner.

Disse kan utlegges for å stenge et løp som ikke er og ikke kan være tilstrekkelig bevoktet og forsvaret med andre forsvarstiltak, f. eks.

(Forts. side 7)

den første kanon gjennom den europeiske lummerhets mørke. Europa angripes av et folk som bruker ildvåpen.

Det store mongolrike som hadde dannet seg mellom Stillehavet, den persiske bukt og Østprøyssen vil frem til Atlanteren. Feltoget er omhyggelig planlagt. Mongolerne har gode strateger — bedre enn noen i vår verdensdel på den tid. En ypperlig folkevepning støtter angrepet. Selv et samlet Europa er ikke denne motstander voksen. Og vestens folk er splittet i opprør og innbyrdes krig.

Mongolhøvdingen Ogdais angrep er noe helt annet enn de fåtallige og uforberedte spanske eventyreres angrep på Mexico tre århundrer senere. Men europeerne hadde en viktig fordel fremfor Mexicos innbyggere.

Vel hadde også Europa hatt guder som kom fra øst og hadde gjort folkene store: «Da Asa-Odin kom til nordlandene og diarne med ham ble det med sannhet sagt at de øvet og lærte andre de idretter som folkene lenge deretter har fart med», forteller Snorre.

Men 200 år før mongolinvasjonen er disse blitt til bleke skygger for den europeiske tanke. Da mongolerne angriper våren i 1241, — om morgenen den 9. april, — er deres mulige mytologiske forbundsfeller alt slått av «han som var før verdens grunnvoll ble lagt».

Tiltross for at asiaterne går fra seier til seier — blir felttoget bare en episode. Året etter kaller tronstridigheter mongolhæren hjem. Europa er enda blek av skrekken, men behagelig forundret. Forspiste munkes folder hendene over maven, adel og konger tar en pause i kjeglet — en fordrukken almue babler med i et te Deum — og takker Kristus for frelsen.

1200-tallets europeer av gjennomsnittet er ikke en mann hvis tanker har dybde og meningers vekt. Men nettopp på grunn av hans egen moralske mindreverdiget og militære uduelighet må vi på det punkt gi ham rett.

I forsvar av folkenes liv er det et ukjent men skjebnebestemmende X som veier mer enn avtale og organisasjon, tall-løse hærer og god bevopning, dyktighet og klokskap. Det er tankelivets stillferdige myte.

Men se dette er ikke skrevet til dere av noen teolog eller praktikant, ikke dosert fra kateter eller prekestol, bare hvisket til dere fra et mørkt hjørne.

Og der sitter ingen autoritet, bare

Pus i kroken.

Sidebemerkinger

«Folkets mening...!»

Ifølge «Friheten»s egen foto-reportasje deltok 11 — elleve — kvinner i kommunistenes såkalte kvinne-demonstrasjon foran Stortinget i anledning av den norske Nato-innbydelse til Tyskland.

I Stortingets indre «demonstrerte» våre gamle bekjente, Løberg og Ramndal, ved med store ord og fett flesk å slå lag med den kommunistiske 3-manns fraksjon. Blod er tykkere enn vann!

DE FORSKJELLIGE folkeslag ligner kvinnene: de forlanger høyrestet frihet, men mistruker den så snart de har fått den.

Etienne Rey.

Den store fiende er tvilen. Man kan og man bør være tolerant og human. Men det er forbudt å tvile på det man tror er godt og sant. Det man mener bør man tro. Og det man tror bør man forsvare.

Romain Roland.

DET SOM REDDET BERGGRAV.

I Stavanger Aftenblad gir redaktør Chr. Oftedal en morsom profil av biskop Eivind Berggrav i forbindelse med hans 70 års dag. Berggrav talte på en fest i den norske sjømannskirken i Brooklyn. C. S. O. forteller hvorledes taleren erobret sjøguttenes:

Mitt emne, sa Berggrav innledningsvis, har jeg valgt selv. Det er «Glade livserfaringer». Den første glade livserfaringen fikk jeg med livet selv. Jordmoren pakket meg i en bylt og la meg til side. Hun trodde jeg var død. — Men så begynte plutselig bylten å skrike. Siden sa far: «Det var kjeften som reddet deg den gangen også.»

UKENS ORDTAK:

Fra søndre Østfold: «Hadde kjeften din sittet på en gris, hadde inte flesket vært etandes!»

DEN BOLIVIANSKE nasjonalistleder Victor Paz Estenssore er nu etter revolusjonen i full gang med en sosial nyskaping i Bolivia. Don Victor har tidligere arbeidet sammen med president Peron og er en av Syd-Amerikas fremste ideologer. Det var i hovedsaken de bolivianske gruvearbeidere som sikret den revolusjonære seier.

Hetsen i den internasjonale pressen mot dr. Paz og hans menn kan vel best forklares med det faktum at Wall Street er interessert i de bolivianske gruver med 80 pst. og dr. Paz anser tinngruvne som landets nasjonalformue.

Det er den hårde virkelighet som må bestemme veien frem til målet. Det å ikke ville gå de ubehagelige veiene betyr altfor ofte her i verden å gi avkall på målet. Hitler.

Professor Gabriel Langfeldt
om Skancke-skriftet

Universitetets psykiatriske Klinik, Vinderen.

Oslo 22. november 1954.

Herr cand. jur. Alexander Lange, Ullevålsveien 102 A, Oslo.

Hjertelig takk for Deres elskverdighet ved å sende meg Deres dokumentasjon vedrørende dødsdommen over Skancke.

Jeg deler fullt ut Deres synspunkt m. h. t. det rykende i at saken ble avgjort av loven som var konsipert under okkupasjonen, all den stund der ble skiltet med at ved oppgjøret skulle anvendes den alminnelige borgerlige straffelov. Og særlig synes det meg ufattelig at dødsdommen delvis basertes på det omstridte spørsmål om

Norge var i krig etter våpennedleggelsen.

Jeg synes det er prisverdig at De har ofret så meget tid på denne dokumentasjon og er sikker på at det ikke vil være forgjeves, selv om skaden ikke kan gjenopprettes.

Deres ærbødige

G. Langfeldt.

Historie og løgn

Torsdag 18. nov. 1954 sto en kvinne i radioen og fortalte om hvordan UNESCO har folk som overalt passer på at historiebøkene bare får skrive det som sant er! Alle våre nyeste lærebøker i historie er mer eller mindre befengt med bevisste — eller ubevisste — bestrebelse på å omforme vår nyere historie etter behov, som Hambro riktig bemerker i sin nye bok «Drømmere og Dådsmenn».

Under min første tid i norsk konsentrasjonsleir delte jeg en tid rom med en norsk løytnant som hadde kjempet mot tyskerne. En av vaktene som var satt til å passe på løytnanten og oss andre, hadde kjempet sammen med løytnanten. Men vaktsoldaten hadde fått sjokk, og løytnanten reddet livet hans ved å ta ham på ryggen og bære ham tilbake til et tryggere sted. Nu var løytnanten betraktet som «landssviker», og den soldaten han måtte ta seg av som et hjelpeløst barn, han var «helt» og «god nordmann». — En dag snakket løytnanten og jeg om forhold som førte inn på historie. Nei, han leste ikke historie, løytnanten, sa han, for det var ikke sant det som sto i historien! — Jeg syntes dette var nokså overfladisk. Men litt rett har han nok?

Se nu f. eks. på våre lærebøker i historie i dag og det som er avslørt og lagt frem om forvanskningene i «Folk og Land» og i selve Stortinget fornylig!

Og les Hambros bok og se hva han avslører av historieforfalskning! Boken anmeldes f. eks. i «Farmand» nr. 46 i år av en H. I forbindelse med Marshall og Francis Hagerup blir det sagt at biografene er «helt feilaktige i de forskjellige leksika», og derpå refereres følgende fra Hambros bok, merk dette:

«Det er noe typisk for historisk forkvakling i dette at når «Samtiden eller Norsk Biografisk leksikon har skullet ha en artikkel om en fremskutt høyremann — henvender de seg til en (mer eller mindre fremskutt) venstremann for å få en slik artikkel skrevet ut fra en polemisk eller likefrem fiendtlig innstilling... Det hender derimot ikke at man anmoder en høyremann om å biografere en av Venstres politikere.»

*

Samme artikkel i «Farmand» behandler så forholdene omkring kapitulasjonen, rømningen og forholdene omkring general Fleischner, en av de få norske offiserer som virkelig tilføyde tyskerne tap og militære nederlag, og som fortsatt ønsket å slåss. Han fikk ikke bli med det første skipet til England, men ble beordret til å komme etter til England med et senere skip. — Vi husker alle hvordan denne tapre generalen ble sjikanert til selvmord!

H. skriver bl. a.: «I de hårde onde dager etter 9. april lovet en av regjeringens medlemmer en høy offiser at han ikke behøvde å være redd for at de militære skulle få skylden for nederlaget.

Læren om
helvete

Ledere av religiøse samfunn kan finne på det utroligste for å skaffe seg innflytelse, makt og rikdom.

Et ledd i denne bestrebelse er også læren om helvete. Opprinnelig var det en jødisk oppfinnelse, men er blitt grepet med begeistring også av kirkens ledende menn.

Den katolske kirke har i høy grad utnyttet denne lære til å berike seg på enfoldige menneskers bekostning. Først narrer prestene de enfoldige til å tro at det finnes et helvete, som bare kirken kan frelse dem fra. Dernest forkynnes det at man ved å gi store gaver til kirken kan bli frelst fra den evige ild. «Når pengene i kisten klirrer, straks sjelen ut av ilden springer», heter det.

I Stavanger hørte jeg en katolsk prest preke om helvete. — Som avslutning på prekenen brølte han: «De protestantiske teologer påstår at det ikke er noen materiell ild i helvete, men det skal de få føle!» Han fordømte altså alle protestantiske teologer til evig pine. Han følte tilsynelatende en sadistisk fryd ved denne tanke. De katolske prester mener altså at endog Hallesby skal pines i evig, materiell ild. Hallesby tror nemlig heller ikke på noen materiell ild i det helvete som han i sin livlige fantasi har skapt for seg selv og sine tilhengere.

I China hadde vi en engelsk misjonær, som fusket som tannlæge. Når kundene skulle betale, spurte han alltid: «Tror De på helvete?» Hvis man svarte «nei», måtte man betale dobbelt pris for behandlingen.

I den lille kirkestriden som pågår nu, har Hamar-bispen selvfølgelig rett, tross for at helvetes-tilhengerne holdt på å ta knekken på ham.

Vi vil selvsagt ikke benekte at det også i det nye testamente tales om evig pine, men vi må huske på at det gikk lange tider før Jesu ord ble nedtegnet; og de menn som skrev det nye testamente, var jo alle oppdratt i sadistisk jødisk tro, som de da selvsagt hadde meget vanskelig

for å løsrive seg fra.. Sadistisk tankegang er derfor også innsmuglet i det nye testamente, men har selvsagt intet med virkeligheten å gjøre.

Vi vet alle at den religiøse jødedomms Jahve er en sadistisk demon — hatets og hevnsens djevel — som skaper helvete for menneskene over alt hvor han får råde, og det er nå over den hele jord. I det såkalte «rettsoppgjør» har han vist oss sitt blodige gap.

Kirkefrontens prester har forkastet Jesus fra Nasaret og kjærlighetens evangelium. I sin blinde hevntørst har de fulgt Jahve og hans store profet — massemorderen Moses. De har da også vært meget ivrige etter å kunne skape et helvete for oss her i Norge.

Men ved neste systemskifte vil den norske kirkes prester selv havne i et tilsvarende helvete. — Misjonærene er flyktet fra China, men kommunismens helvete vil nok med tiden ta dem også her i Norge. For tiden ønsker de ikke å forstå noe; men de kan muligens komme til en viss sannhets erkjennelse, når de en vakker dag sitter sammen med oss i en kuvogn på vei til Sibir.

Det nye testamentes gud — Jesu Kristi «far» — er tilgivelsens, forsoningens og kjærlighetens gud. Han befaler oss å elske endog våre fiender. Han skaper intet helvete — hverken på jorden eller i de evige boliger. Han alene er kristne menneskers gud.

Det var denne gud Martha Steinsvik tilba — hun som med sin lille bok «Frimodige ytringer» reddet tusenvis av nordmenn fra sultedøden i de norske fangeleirene.

Det er denne gud også Albert Schweitzer tilber — og mange med ham. Men vi er allikevel ennå så alt for få.

Hvis denne gud får råde i menneskenes sinn, blir der intet behov for krig, bødler og fangeleirer med all sin gru.

Men det er dessverre Jahve-tilbederne som er verdens herter i det åndelige mørke, som fremdeles ruger over de fleste folkeslag.

R. SANDSTAD.

Regjeringen ville selv komme til å ta ansvaret på seg. Dette løfte er meg bekjent ikke blitt holdt,» skriver bokmelderen H.

Nei, regjeringen fant en sydebukk i sitt sted, NS-medlemmene i samlet flokk kunne ta skylden, så glemte nok den store massen hvem som burde ha tatt den! Og det gikk glimrende! Og for at de mange hundretusener av arbeidere som hadde «gått fienden til hån» og «støttet fienden i råd og dåd» med festningsbygging, flyplassbygging, bygging av konsentrasjonsleirer, osv. osv. til høye priser som dro store pengesummer ut av den norske statskasse, — for at disse mange tusen partimedlemmene av regjeringenspartiet skulle kunne gå fri, så tok man bare NS-folk og noen få «brakkebaroner». — Dette var Husmanns-Norge! Når skal vi få rettsstaten Norge?

O. F.

Kong Salomo og Jørgen Hattemaker

Den gang jeg stod for det «høye tribunal» og hørte mine domspremisser opplest, steilet jeg ved tiraden om at «tiltalte har erkjent å ha vært på det rene med at, krigen med Tyskland fortsatte etter 10. juni 1940». Jeg steilet og — jeg protesterte. Dommeren bare viftet meg av og sa nedlatende at det måtte jeg jo ansees å ha erkjent all den stund jeg hadde innrømmet å være på det rene med at det ikke forelå noen fredstraktat mellom Norge og Tyskland. Så lenge det ikke forelå noen slik fredstraktat var krigen å anse som en «pågående krig» og tyskerne våre fiender! Sa dommeren.

Jeg avsto fra noen diskusjon om emnet på folkerettslig basis. Saksbehandlingen hadde til fulle vist at dommeren ikke egnert seg for slikt. Det ville bare blitt et slag i luften og resultert i en gjentakelse av dommerens stadige og irriterte virren med hodet hver gang han ble satt i bet med argumenter han ikke kunne svare på.

Jeg ble dømt under full musikk — selvfølgelig hadde jeg så nær sagt — og jeg tilbragte noen år «innafor» fordi jeg hadde «erkjent» at «krigen fortsatte».

På bakgrunn av det som med den foran anførte begrunnelse overgikk meg, ønsker jeg i dag å få stille et spørsmål:

Meg bekjent har vi i Norge ennå i dette øyeblikk — i november 1954 — ikke inngått noen fredstraktat med Tyskland. Ennå er Tyskland under okkupasjon av «de allierte arméer» og til for kort tid siden deltok også Norge i den militære besettelse. Hensett til «landssvik»-dommenes premisser, er Norge følgelig fremdeles «i krig» med Tyskland.

Hvordan i all verden kan da det norske Storting — slik som det gjorde den 25. novbr. — gå hen og invitere fienden til militært medarbeiderskap? Hvordan kan Stortinget — slik det skjedde — til samme tid uttale en solid fortrøst-

ning til at dette framtidige samvirke med fienden vil bli til Norges beste?

Noen fredstraktat har vi jo ikke, og er fienden fiende i det ene tilfelle, må den vel nødvendigvis være det også i andre, så sant man skal la logikken råde.

Eller er det kanskje slik at myndighetene i rettsstaten Norge leser loven annerledes og bedømmer forholdene på en annen måte når det gjelder dem selv enn når det er tale om folk som var politisk uønsket og som det var om å gjøre å få satt utenom samfunnet?

Ja, unnskyld! Jeg bare spør, jeg. Ut fra den kanskje noe naive oppfatning at det rår likhet for loven i Norge.

Får jeg et svar, er det bra. Og får jeg det ikke, vel så vet jeg allikevel sann omtrent hva jeg skal tro. Nemlig at rettferdigheten i dette land dirigeres etter øyeblikkets hensiktsmessighet og ikke etter rettsprinsipper som er en rettsstat verdig.

Hans Nielsen Herstad.

Oscar Egeberg fikk ytterligere 108 000 kroner

Godseier Oscar Egeberg er tilkjent 108 000 kroner i erstatning for skade som er påført hans eiendom Skinnarbøl i Vinger i den tiden Erstatningsdirektoratet forvaltet eiendommen etter krigen. Det er Vinger og Odal herredsrett som har avsagt enstemmig dom om det.

Tidligere er Oscar Egeberg av Oslo byrett tilkjent en erstatning på 200 000 kroner og vel 15 000 kroner i renter for skade som ble påført ham direkte i den offentlige forvaltningstiden. Det samlede erstatningsbeløp kommer dermed opp i 308 000 kroner. — Saksomkostninger ble ikke ilagt av herredsretten.

Oslo byretts dom, erstatning på 200 000 kroner, er påanket til lagmansrett av staten. På sin side har godseier Oscar Egeberg levert inn motanke og krever erstatningsbeløpet

Retten til arbeid grunnlovfestet

Er det meningen at lovparagrafen skal
være illusorisk?

Stortinget har vedtatt å grunnlovfeste retten til arbeid. Den nye paragraf 110 i Grunnloven har denne ordlyd: «Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at ethvert arbeidsdyktig menneske kan skaffe seg utkomme ved sitt arbeide.»

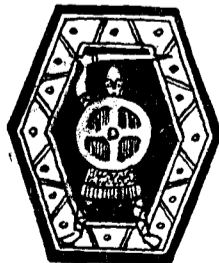
Det skal bli meget interessant å se hvordan staten vil praktisere den nye grunnlovsparagraf. Vi har erfaring for hvor meget hensyn man tok til paragrafen om at loven ikke kunne gis tilbakevirkende kraft. En annen ting man bør ha sin oppmerksomhet henvendt på er om det fremdeles er meningen å diskriminere en viss del av folket? De som tilhørte post, telegraf og presse har vært diskriminert i aller høyeste grad. De som har vært knyttet til telegraf og presse under okkupasjonen har overhodet ikke fått sine stillinger tilbake. I postetaten har det

vært gjort på en litt lempeligere måte, men på ingen måte tilfredsstillende. Her i Gjøvik hadde postkontoret før og under okkupasjonen en meget dyktig fullmektig. I 1945 måtte han vekk fra postkontoret, og dette til tross for at mannen hadde familie. — Etter lang ventetid og mange vidervedigheter fikk han endelig plass på nabobyens postkontor, men i laveste stilling. Og departementet har dessuten krevet av ham at han måtte fravike ansienniteten som han møysommelig hadde opparbeidet seg gjennom mange år. Fullmektigen burde forlenget ha bekledd stillingen som postmester etter ansienniteten. Nå må han arbeide under funksjonærer han selv har lært opp. Det skulle være av interesse å erfare om det er på denne måten man tenker seg retten til arbeide?

På samme sted hadde man en telegrafbestyrer, som blant kolleger var holdt for å være en av landets dyktigste i sitt fag. Han har overhodet ikke fått noen stilling igjen i sin etat.

I pressen har stillingene vært helt lukket hittil. Og dette tiltross for at det finnes pressemenn som har startet organet og eiet halvparten av bladet! Det bør fra statens side dras omsorg for at slike ting som her påpekt blir rettet, hvis det skal være noen mening i den nye grunnlovsparagraf.

T. L.

Hjelpeorganisasjonen for Frontkjempere etterlyser på vegne av pårørende:

Vilhelm Rørstad, f. 11. 5. 24 i Alesund, hjemmehørende i Trondheim, Reiste til Tyskland våren 1944. Siste etterretning medio de-

Kamerat —

hvor er du?

sember 1944 fra Warschawa. En tidl. frontkjemper skal ha nevnt for en Alesundsgutt at han har truffet Vilhelm Rørstad et sted i Tyskland etter krigens slutt.

Eventuelle opplysninger besendt til Hjelpeorganisasjonen, Boks 1407, Oslo.

Sidebemerkinger

«DET FRIE ORD» er utmerket så lenge det brukes med fornuft, så lenge man lar begge parter i en sak slippe til og anfører det som kan sies for og imot begge standpunkter. Men ensidig tilrulling av den ene part og fortsettelse av de vektige grunner hans synsmåter hviler på, er misbruk av det frie ord.

«Tidens Tegn», 15. 10. 1938.

DER EKSISTERER IKKE noe forgangent som man bør lenges tilbake til. Der finnes bare noe evig nytt som former seg ut av det forgangnes elementer.

Goethe.

VI ER SELVSAGT interessert i samarbeid med alle makter vi pleier forbindelse med. Men dette samarbeide må hvile på helt uavhengig og gjensidig grunnlag, og det må ikke ha brodd mot andre. Vi føler oss i så henseende ikke så ganske trygge overfor England. De nordiske folk kan lett bli en spurv i tranedans og således bli utnyttet som en brikke i det imperialistiske spill denne stormakt driver. Og det må vi ikke innlate oss på. For det kan bli oss en både ubehagelig og kostbar affære.

Arbeiderbladet, 8. 1. 1932.

RETTFERDIGHET kaller man den egenskap hos mennesket som får ham til selv å gjøre det som er rett, og — men dette er noe som blir lett glemt — ikke å tåle at der blir gjort urett.

Paul de Lagarde.

ENSIDIG INTELLEKTUALISME betyr en innskrenkethet som resulterer i et falskt forhold til virkeligheten. Av dette forhold fremgår skjeve og forkjærte bilder av livet...

At polemikeren Arnulf Øverland gapskratter når han møter begrepet livsverdier, er helt rimelig.

Eugenia Kielland.

Det europeiske samfunn er som en ball i hendene på samvittighetsløse spekulanter, — penge-spekulanter, politiske klodrianer, for en stor del undermålsmenn, som ikke skjønner hvor det hele bærer hen.

Fridtjof Nansen.

Det har falt i min lodd å treffe de fleste av de menn som har spilt de store roller på verdens scene de siste 25 år, og det ikke sjeldne inntrykk man sitter igjen med er forbauselse over at den slags ordinære mennesker kan få slik storhet slengt på seg.

A. G. Gardiner

(i boken «Certain People of importance».

Fra forspillet til Norges okkupasjon

Vi avslutter idag sitatene fra Arbeiderbladets ledere på tross av at det kunne være fristende å komme med mange flere av disse så avslørende uttalelser

Arbeiderbladet
16. mars 1937.

Vi skjønner at høire omgås med planer om en større partipolitisk agitasjon på militærspørsmålet, og i den anledning skal øvelsestidens lengde gjøres til en hovedsak. Omkring dette spørsmål fikk vi i går servert en mengde gammel svada om arbeiderpartiet og forsvaret, og vi er forberedt på mer. Høire må gjerne sale sine gamle øk, men i en så alvorlig situasjon som vi nu står oppe i, synes vi nærmest det er trist å høre at de nu kommer trampende, og den samme følelsen tror vi svært mange vil ha — —».

Arbeiderbladet
29. april 1937:

(Den 29. april kommenterer Arbeiderbladet meddelelsen om at det vil bli bevilget 21 millioner til «sikring» av landets nøytralitet. I lederen heter det bl. a.):

«— Pengene skal skaffes til veie i løpet av tre år gjennom en økning av den ekstraordinære formuesskatt og en tilleggs-skatt på større inntekter. Vi behøver ikke å gjøre oppmerksom på at det er med liten glede at vårt parti deltar som forslagsstiller om disse 21 millioner. (Og så — etter en beklagelse over utviklingen i verden) Vi vil aldri oppgi arbeidet for nedrustning og avrustning, men inntil vi er kommet over i roligere farvann, er det vår plikt å tenke på at det kan bli nødvendig å verge landets nøytralitet — —».

(Etter uttalt glede over at 2 millioner av beløpet skal gå til riksveien gjennom Nord-Norge): Forhandlingene i utvalget har ikke ført frem til enighet. Høire har gitt stort overbud og foreslår bevilget

90 millioner som skal dekkes ved forsvarslån.

Høire kan være glad for at dette forslaget ikke blir vedtatt. Det er for det første over evne. Ikke på grunn av størrelsen av denne ene summen, men fordi en så stor bevilgning ville bety opptakten til en rustningspolitikk av så store dimensjoner at vi ville knekkes på den.

(Etter en sterk beklagelse over at høires forslag forutsetter utgiftene båret av hele folket, avsluttes artikkelen med følgende):

Vi har grunn til å være bekymret over at vi lever i slike tider at det er nødvendig å gå til en stor ekstrabevilgning til militære formål. Men vi kan samtidig være glad for at høire ikke har noen bestemte innflytelse over statsstyret i disse vanskelige tider. Hvis det hadde vært tilfelle måtte vi ha sagt at en ulykke aldri kommer alene. Nå er det en trøst for oss at det er lys mellom skyggene.»

Arbeiderbladet
13. mai 1937:

(Den 13. mai kommer Arbeiderbladet tilbake til høires forslag om 90 millioner):

«— Men uten en arbeiderregjering ville høire allikevel hatt en viss sjanse. Det kunne ha drevet de andre borgerlige partier med på et beløp som ligger noe midt i mellom de 21 millioner som flertallet er blitt enig om, og de 90 millioner. Dessuten kunne det ha vært fare for en dekningsmåte som var høyst udemokratisk. Det er en lykke for land og folk at høire i en tid som denne er satt på plass.»

(Da ansvaret for 9. april ble drøftet i 1948 var tonen litt annerledes.

Arbeiderbladet
8. juni 1937:

(Videre om de 90 millioner i lederen 8. juni som avsluttes slik):

«— Bak høire står de såkalte militære sakkyndige. De har vært vårt land noen kostbare rådgivere, både i unions-tiden og senere. Unasjonale i en politisk kamptid, arbeiderfiendtlige under sosiale oppgjør og uten forståelse for de store økonomiske problemer vi står overfor i dag. Der finnes hederlige unntagelser, men de bare bekrefter regelen. Vi kan derfor prise oss lykkelige over at denne kaste i dag ikke er i stand til å øve noen avgjørende innflytelse på Stortingets stilling til vårt nøytralitetsvern.»

Arbeiderbladet
9. juni 1937:

«Vi står umiddelbart foran årets våpenøvelser. De skal nu vare i 72 dager. De borgerlige partier holdt på 84. Men arbeiderregjeringen motsatte seg dette forslag, og det falt da i Stortinget.

Våre unge kamerater som nu skal på moene, må benytte denne gunstige anledning til en planmessig og målbevisst antimilitær og sosialistisk propaganda. Det gjelder om å være klar over militarismens klassekarakter. Da vil man kunne forebygge at militærvesenet blir brukt i de indre sosiale oppgjør. Det er også nødvendig å møte den opprustnings-agitasjon som det militære byråkrati og høire går i spissen for.»

Arbeiderbladet 1
11. februar 1938.

«De Vernepliktige Officerers Forening har i en henvendelse til Stortinget gjentatt generalmajor Baucks voldsomme uttalelse om at Norges nu-

værende forsvar er et grovt folkebedrag. Men hvem har ansvaret for dette forsvar? Jo, de vernepliktige offiserers nærmeste meningsfeller. Det er de som har klusset med de mange forsvarsordninger og øst ut penger i utrengsmål.

— — Da det i fjor var spørsmål om ekstraordinære bevilgninger, ville høire — som det militaristiske parti det er — atter låne og gjøre oss enda mer ufri og avhengige. Men heldigvis gikk ikke denne plan — — —.

Arbeiderbladet
18. juni 1938:

(Under overskriften «Høires hestehov» skriver bladet den 18. juni bl. a.):

«Under behandlingen av militærkomiteens instilling i Stortinget i går, fikk høire atter høve til å stikke sin hestehov fram. Det er opprustningen som fremdeles spøker innen de militaristiske kretser i dette parti. I fjor ville det oppta et alminnelig statslån på 90 millioner kroner til militære formål. Det var jo ensbetydende med å svekke landets finansielle stilling og dets økonomiske forsvarsberedskap. Men hva angikk slike bagateller høire og våre militarister?

Nu ville høire ha artilleriskip i stedet for jagere. Det program en del militarister har lagt fram fører til en sterk opprustning. Men heldigvis ble høire stående alene i Stortinget. — — —

Arbeiderbladet
17. januar 1939:

17. januar har bladet et oppgjør med nesten hele den borgerlige presse, fordi den er for vennligsinnet både mot Hitler, Mussolini og Franco. Det heter at):

«Byens høireaviser og deres medløpere har i de siste dagene tatt opp en fanatisk agitasjon for økede rustninger — — — (Og så kommer en lengere utredning om nazismens og fascismens framgang ute i Europa. Men dette som framfor alt burde oppfordre til styrkelse av forsvaret, virker merkelig nok motsatt): — Hvilken logikk er

det i agitasjonen for høyere militærbevilgninger og en slik utenrikspolitikk. Vår frihet og selvstendighet er bare truet fra én kant. Det vet også disse presseorganer. Likevel opptrer de på en så ufor-svarlig måte.»

Arbeiderbladet om Trontaledebatten
17. februar 1939:

(Årets trontaledebatt ble avsluttet 16. februar. Høires (Hambros) forslag angående forsvaret lød så:

«Stortinget beklager at regjeringen har avslått å forhandle om en styrkelse av vår forsvarsberedskap, som hensynet til bevarelsen av landets nøytralitet og uavhengighet gjør nødvendig.»

Forslaget oppnådde bare høires stemmer.

Venstres (Mowinckels) forslag lød:

«Stortinget som mener at landets interesser er best tjent med at forsvaret holdes utenfor den partipolitiske agitasjon går ut fra at regjeringen — hvis den finner det påkrevet — i likhet med tidligere år selv vil føre forhandlinger med partiene om ekstraordinære skritt til vern om nøytraliteten.»

Forslaget ble akseptert både av statsminister Nygaardsvold og arbeiderpartiets gruppefører, Støstad. Det ble vedtatt med 88 mot 51 stemmer.

Arbeiderbladets kommentar dagen etter:

«— I forsvarsspørsmålet har høire drevet en så demagogisk agitasjon at de to andre partier må ta avstand. — — — Fra alle sider ble høires forslag stemplet som snever partipolitisk demagogi. Bondepartiet orket ikke å gå i bås med høire på et slikt grunnlag, og Mowinckel karakteriserte høires opptreden med skarpe og sviende ord.»

Arbeiderbladet
25. august 1939:

«Farene ligger ikke så meget på det militære område, de er mindre enn i forrige verdenskrig. (Uthevet her), men de økonomiske vanskeligheter vil sikkert bli større enn sist. Men så er vi også meget bedre forberedt til å møte dem enn i 1914.»

Arbeiderbladet

6. september 1939:

(Angrepet på Polen 1. september og krigens utbrudd medfører ikke noen forandring i bladets holdning til forsvaret. 6. september lyder et avsnitt i en artikkel betitlet «I faresonen»):

— Det kan komme til å skje ganske alvorlige sammenstøt like utenfor vår egen kyst og vår nøytralitet kan bli truet

gang på gang. Og deri ligger det en stor risiko også for oss.

Vi skal ikke miste likevekten fordi om også vi er i faresonen. Tvertimot skal denne fare skjerpe vår ansvarskjensle og føre til en kold, rolig og bestemt opptreden. — Men det er på den annen side på tide at vi legger bort litt av den sorgløsheten som har preget betydelige deler av folket vårt — — —».

3. september 1939:

Krigen bryter ut

Den 3. september kl. 11.15 underrettet lord Halifax den tyske gesandt i London at England anså seg å være i

krig med Tyskland.

Senere på dagen sluttet Frankrike seg til England og erklærte Tyskland krig.

3. september 1939.

Norge erklærer seg nøytral

Norges nøytralitetserklæring:

Da krigen brøt ut 3. september 1939 ble regjeringen Nygaardsvold samlet til statsråd hos Kongen for å drøfte stillingen for Norge. Kaffen ble besluttet rasjonert, likeså bensin, samtidig som det ble iverksatt forskjellige andre bestemmelser. Følgende nøytralitetserklæring ble kunngjort og gjennom de respektive norske sendemenn overrakt de krigførende:

broti ut mellom Storbritannia og Frankrike på den eine sida og Tyskland på den andre sida.

For nøytraliteten for Norge gjeld dei forskriftene som er utferda med den kongelige kunngjeringa frå 13. mai 1938, jfr. kgl. res. frå 2dre desember s. å. i samband med deklarasjonen frå 27de mai 1938 mellom Noreg, Danmark og Finland, Island og Sverige.

Gjevi på Oslo Slott, den 3. seeptember 1938.

«Vi Haakon, Noregs konge gjer kunnig:

Vi har vedteki å halde opp fullkommen nøytralitet for Noreg i den krigen som har

Under vår hand og riksseglet

HAAKON

Johan Nygaardsvold.

5. september 1939.

Ny britisk marineminister

Ny britisk marineminister.

Winston Churchill ble utnevnt til marineminister den 5. sept. 1939 og begynte å bearbeide sine yndlingsideer,

som gikk ut på britisk herredømme i Østersjøen og å dra de små land, i særdeleshet Norge og Sverige, inn i krigen på engelsk side.

29. sept. 1939.

Churchill ønske aksjon

Mr. Churchill, 1. sjølord, forlanger at krigskabinettet skal dra Skandinavia inn i krigsplanen.

Lord Hankey uttalte ordrett i det britiske Overhuset den 5. mai 1949: «— Planleggelsen av aggresjonen begynte her i landet (England). Det var den 29. september 1939 — fire dager før admi-

ral Raeders betenkning, som alltid omtales som det første skritt i de tyske planer — at mr. Churchill forlangte sådanne planer utarbeidet her i landet. Begynnelsen til den plan, som til sin tid kom til utførelse, var min utleggingen i de norske seilruter, som mr. Churchill like etter betegnet som en «førsterangs krigsoperasjon». Han (Chur-

Et nøytralt Norges forsvar

(Forts. fra side 3)

hvis et innløps kystfort er gjort ubrukelig og hvis ikke et tilstrekkelig mobilt forsvar kan avsees for effektiv stengning av løpet. Det må da samtidig sørges for å få arrangert hindringer for fiendtlige minesveiperes forsøk på å uskadeliggjøre de utlagte miner.

6. Fly.

De vil være gode speidere, men som offensivt eller defensivt våpen er de bare da anvendbare, når de ikke kan angripes av flystyrker fra fiendtlige flytende hangarskips masser. Som transport av tropper fra andre steder for unnsetning av betrente steder i sjøforsvaret og når det må sørges for hurtige tilførsler av ammunisjon og proviant etc. til slike steder, er det viktig å ha fly til reserver for det sedvanlige forsvar ved plutselige overfall av større fiendtlige sjøstridskrefter etc.

7. Kystvaktstasjoner, radiostasjoner og radiopeilestasjoner.

Disse hører til etterretningstjenesten, meldetjenesten og sambandstjenesten. De er overkommandoens øye og øre samt blir dens taleorgan for overvåkingen av kysten fra landsende til landsende. De kan benyttes for dirigering av uvanlige tiltak som omstendighetene kan nødvendiggjøre, såsom plutselig slukking av fyrlyktene ved melding om farlige sutiasjoner for forsvaret.

8. Tilfluktrom.

Når atomvåpen kan tenkes

chill) talte deretter om den store sannsynlighet av at Tyskland hvis den ble utført, ville utvide krigen til Norge og Sverige, hvilket etter hans mening ville være til vår fordel. På slutten av sin utredning fremsatte han en oppfordring om å komme tyskerne i forkjøpet, selv om dette ville bety en nøytralitetskrenkelse. Alt dette er nettopp hva tyskerne gjorde og tenkte.

Nyttår 1936:

Trontalen 1936

Regjeringen Nygaardsvold erklærte bl. a. under Stortingets trontaledebatt at den var «oppmerksom på den spente internasjonale situasjon, men at hele ledetråden er og må være, at Norge hverken kan eller vil føre krig.»

å bli brukt mot kysten og kystforsvaret, kan tilfluktsrom mot bombingenes virkninger, både sprengnings- og forgiftningsvirkninger, bare da være mulig, når man har sprengt en 7 meters bred tunnel under vann gjennom fjell enten mellom to fjorder eller mellom to vikar og har utvidet denne midt inne i fjellet til en pir med kaier og haller, hvor undervannsjagere kan ligge med sine reparasjonsverksteder og sine lagre for påfylling av drivstoff, ammunisjon og annet torpedo-materiell samt proviant i sikkerhet inne i fjellet. Denne hallen kunne da også tjene traktens befolkning som tilfluktsrom. Selvfølgelig må den opprinnelige innsprengningstunnel fra landsiden til hallen kunne hermetisk gjenlukkes og maskiner til produksjon av levelig atmosfære installeres i det eventuelt inne-stengte rom.

9. Fabrikasjon.

Alle disse forsvarstiltak er ikke vanskeligere enn at de kan utføres ved norske bedrifter av norske arbeidere, ingeniører og militære eksperter. Våpnene kan fabrikeres i Norge og behøver ikke å fåes fra utlandet, som bestandig tilgodeser sine egne forsvarstiltak først og fremst. Deretter kommer turen til Norges behov og som regel for sent, eller Norge må nøye seg med utrangerte og umoderne saker og som regel for sent de også.

Hvem skal nå bruke alle disse sikkerhets- og forsvarstiltak i et nøytralt Norge? — Norske mann i hus og hytte, hva mener du? Vil du ikke selv gjerne bruke dem? Eller vil du stå som tilskuer til det som skjer, når en vepnet volds-mann retter sitt våpen mot deg og dine? Vil du ikke selv gjøre noe, når faren er der rett utenfor stuedøren din? Synes du ikke at du selv er nærmest til å avbøte de slagene som du ser kommer?

I tidsskriftet Reveljen nr. 7-9, Oslo 1938, har jeg offentliggjort et forslag til å la gjenoppstå den gamle inndeling av hele kysten i ca. 300 skipsrededistrikter. Jeg mente den gang at det skulle tjene som forslag til organiseringen av en verneplikt for de private småbåteiere. Privat utenom de spesielle offentlig opprettede og anskaffede forsvarstiltak mente jeg at eiere av små båter kunne gis oppdrag for med sine små fartøyer å supplere og forflere spesielle sider av nøytralitetstjenesten til sjøs og dermed i krig kunne gi forsvaret øket effekt. Men det er jo bare rimelig at den hele verneplikt

BOK TIL JUL:

Sigurd Møytting:

Politisk dømt

Kr. 5.—

Postadr. Tangen st., postgiro 45 529.

R. Gjessing

Urmaker
Drammen
Tlf. 25 07

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger
oljet, m/ kadimerte beslag

Inneh. Alf T. Lunde
Mosseveien 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Lunnedragene

«SJØLGOD»

«LUNNELETT»

«MOELVEN»

på lager.

Ved bestilling undersøker vi — for fraktens skyld — om lunnedraget bør sendes herfra eller direkte fra fabrikanten.

H. SNAPRUD & CO.

KONGSBERG

Biler - Maskiner
Redskaper.
Tlf. 885 - 248.

Benytt**HÅNSKOMAKEREN**

i Neuberggt. 15 - Oslo

hvis du vil stå på en god fot

BOKHOLDER,

erfaren, sprogvannt, søker ny stilling. Bill. mrk. «Prima ref.» til ekspd.

Ny, ubrukt vinterfrakk, blå, størr. 52, tils. for kr. 200. Ekspd. anviser.

Skal De ha bøker til jull? Bestill hos meg. Sendes portofritt. P. Thjøme, boks 122, Stavanger. Telefon 2 11 33.

til sjøs kunne baseres på hele den befolkning som selv bor i disse skipsrededistrikter. — Fra de begynte på skolen kunne de bli undervist i de forsvarsgjøremål de fikk når de ble voksne.

De foreslåtte skipsreder var i alt 297 fra Halden til Kirkenes.

(Forts. neste nr.)

Angiveri og angst . . .

(Forts. fra side 1.)

hold i fengslet, da kunne særlig de som hadde sladret mest og angitt flest, for beundrende tilhørere bak nedrullede gardiner skildre hvor genialt og grundig de hadde narret de dumme tyskerne, ikke røpet noen verdens ting, vært standhaftig selv under de grusomste pinsler. For torturert og mishandlet ble de, selvfølgelig. Jo, da. Men de holdt tett, tett med alt. — A, du gode gud hvilke redsler, hvilke helter.

Ja, slik var det. Men det som kanskje få vil tro, er at mange av disse helter ble oppmuntret av tyskerne til nettopp å servere slike skildringer og å rase mot tyskerne på det aller verste, om pinsler og grusomheter, legge for dagen et glødende hat og være store patrioter og motstandsmenn. Nettopp disse folk var tidt de aller verdifulleste, hemmelige rapportører for dem. Dobbeltspillet har vært lønnsomt for mange, mange.

Likeså kan minnes om dem som nådeløst rullet opp og utleverte sine medskyldige og mange andre, til og med hele grupper, til fengsel og endog døden for å redde seg selv fra dødsdom eller langvarig fengsel. Verre ennå var det at akkurat det samme også ble gjort bare for profitt.

Men det mangler enda meget på at listen over tyskerne's kilder er uttømt. Iallfall én kategori i den patriotiske leir, endog en meget viktig sådan, må ved denne anledning forbigås i taushet.

Det kan derimot ikke konstrasjonsleirene og fengsle- ne. De var uuttømmelige kilder til opplysninger. Her kan hoppes over velmenende kvinners omfattende meddelelser til tyskerne for å hjelpe menn, sønner, brødre, kjærester e. l. De skal ikke lastes altfor strengt, skjont de ofte, svært ofte, ga fellende opplysninger om andre til fordel for sine egne.

Men annerledes er det med dem som satt inne og skrev, fant tusen uskyldig erend til kontorer, usett stakk til vakter forskjellig, eller selv arrangerte innkallelser til forhør for å avgi rapport om alt

de hørte og visste og alt som skjedde. Og det var ikke lite av illegale opplysninger i en leir, hvor nye fanger kom og gikk daglig, og mange kanaler kunne brukes. Hva enkelte tilbød tyskerne av tjenester for å komme i gunst, slippe ut e. l. er ikke til å tro. Heller ikke hva de virkelig gjorde. I tillegg til disse kom de faste, hemmelige rapportører, som like så hemmelig fikk sin belønning, skjont tyskern foraktet dem som angivere av kamerater. Grini hadde det meste av tiden 62 — sekstito — slike faste rapportører, og ofte mange fler, foruten et drøss av tilfeldige. Sannheten er at der ikke ble foretatt en eneste refselse eller ordensavstraffelse uten etter angiveri eller rapporter fra medfanger, og som regel rapportører som var særlig patriotiske.

Det vennskap og den idyll i fangeleirene som Fangesambandet så smukt vitner om, var ikke fullt så strålende i virkeligheten. Der manglet sannelig ikke på intriger, sniker, paver, judaser og fiendskap. Falstad sto ikke tilbake for Grini i noen retning. Og heller ikke Berg fangeleir. — Der manglet ikke rapportører og angivere, helter og kjemp-patrioter.

På alle disse steder opererte også de patrioter og helter som sist skal nevnes her: Tysterne. De som frivillig gikk inn for å spionere på sine medfanger, ofte i spesialoppdrag, og tjene tyskerne for god betaling eller av andre grunner. Ingen var så standhaftige patrioter som nettopp disse, ingen så forfulgt eller mishandlet, og sjelden noen med sånt innett friskprog mot herrefolket og NS i den lukkede fangekrets. A, de var vel helter. Men hvem visste at nettopp disse skaffet ofre til Trandum- og Falstadskogen?

Nei, okkupasjonstidens saga i Norge er ikke fullskrevet enda. Det mangler meget på det. Sannheten er omhyggelig skjult og undertrykket for verden, tingene er stillet fullstendig på hodet, og svart er gjort til kvitt. Hvorfor?

Som dette med angiveriet og angiverne. En tysker i høy

stilling i etterretningsvesenet sa i anledning dommene på NS-folk for angiveri: Wahnsinn. I mitt distrikt i Norge hadde jeg kartotekført 742 norske rapportører. Av disse er 31 tiltalt og dømt, alle NS-folk, helt ubetydelige som sådanne og bare tilfeldige meddelere. Men hva med alle de andre?

Slik var virkeligheten. Jo, tyskerne var godt underrettet og orientert, de var å jour, takket være de gode nordmenn. Men NS-folk som for det meste var utenfor alt dette, de ble dømt. Hvorfor?

Ja, det er vel ikke så vanskelig å forstå. London forlangte forredere i Norge, hele agitasjonen gikk ut på det, og i politisk interesse ble folkebedraget tidlig lagt til rette. Og hva var vel enklere enn å gjøre NS til syndebukker, hisse til mistenkeliggjørelse og hat. Alle måtte mistenkeliggjøres og svertes, alt folket hisses opp til forfølgelse mot dem, ingen kunne da finne på å mistenke patrioter og helter. Det gamle trikk med skriket: Stopp tyven er anvendt med hell. I sannhet, det manglet ikke på mennesker som hadde noe å skjule, og mer enn gjerne så at faren for dem selv ble avverget ved å hisse andre. At de hjalp til med dette etter all evne er vel bare en selvfølge. Mange var trenede angivere, og nå fikk de en ny strålende sjanse som patrioter.

Et avgjørende bevis er at mange av dem som i disse år har vært ivrigst og mest utholdende i forfølgelsen av NS og skreket høyst om død og dom som store patrioter og helter, er akkurat de som har mest å skjule. De som mer enn noen annen tjente herrefolket både som angivere, profitører og på annen måte. De virkelige patrioter fra disse år, de finnes også, men de er for det meste tause og deltar hverken i skrytet eller forfølgelsen. Som regel tvert imot, for de vet for mye til det.

Og nøyaktig den samme skare av skrytende helter og patrioter er det som i dag er angstbitere. De lever i en evig redsel for avsløringer og for å stilles ansikt til ansikt med sine egne gjerninger og ofre fra og etter okkupasjonen, nervøse for at et omslag kan

Ærens bud

(Forts. fra side 1)

ge av oss i ledende stillinger. Ikke én røst fra den kanten heller. Tvertimot ble der utsendt det styggeste ukas i biskop Berggravs ånd. Vårt blad «Nationen», som foran krigen priste den tyske reisning og sterkere enn noe blad fremholdt manglene ved norsk styre. Og som advarte mot faren fra øst. Mange av oss som dagstøtt leste bladet, fikk her sin første lærdom om Tysklands eminente fremgang under nasjonalsosialismens ledelse, og det tyske folks våkne øyne for kommunismens fare. Alt i motsetning til Norges politiske ledelse under symbolet det «brukne gevær».

Ganske naturlig sluttet mange av de fremste bønder i Norge seg til NS under okkupasjonen, da de andre partier var forbudt. Denne rent nasjonale gjerning er det makthaverne fikk gjort til landssvik!

Herregud, man kan gråte, når man tenker på denne latterlighet.

Men hvor var Nationen, hvor var våre organisasjoner, som kjente vår ferd, kjente oss personlig og ikke et øyeblikk anså en eneste av oss som landssvikere? De var tause, de var usle og redde. Ingen satte ære og plikt foran det velvære de følte i sine makelige stoler i storting og kommisjoner. Kun to satte rettferdighet og ære over mandatet.

Skam og æreløs ferd!

Dypt er vi sunket og vanskelig øyner jeg oppstandelsen. At Norge atter skal lyse over Norden gjennom rettferdighetens evangelium.

Erling Bjørnson.

komme. De er angstbitere, desperate i sin hets og forfølgelse, og håper å kunne holde det gående med NS som syndebukker, holde det gående for enhver pris. De skjelver i raseri av angst.

Se bare på listen over de store patrioter som til denne tid er blitt offer for sin egen angst. Tenk bare etter du som tviler.

Guds kvern maler langsomt, men sikkert.

H. M.

FOLK OG LAND

Ansv. redaktør og utgiver:
FINN BRUN KNUDSEN
Utkommer i Oslo
Redaksjon:
Telefon 55 76 56
Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00 pr. halvår. Sverige, Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.

Løssalgspris: 40 øre
Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte
Bruk postgironr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo

MJØNVOLD KAFE

Brandbu, Hadeland
anbefales

Victoria Gjesteheim

Strandgt. 41

Telefon 497 - Egersund

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

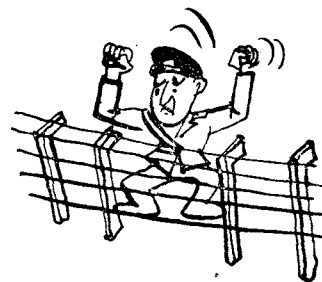
Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Årets julegave!

NILSSEN

Eventyret om Solbris

Pris innbundet kr. 13.00.
Portofritt ved forskudd.

Det begrensede restopplag blir ekspedert i den rekkefølge bestillingene innløper.

Sverre Jacobsen, Iiseng st.